

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Καλόν μου Αστυ . . .

Σὲ φιλῶ ἀπὸ τὸ μὲν ρεπὸ
Καὶ δὲν εἰξεύρω σήμερον τί διάβολο νὰ πῶ,
Ὁρκίζομαι εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἰστὴν κλεινὴν πατρίδα
ὡς τώρα πῶς δὲν διάβασα καμμιά ἑφημερίδα,
καὶ δι' αὐτὸ τί ἔγινε καὶ γίνεται δὲν ξέρω,
ὅπως κι' ἐγὼ τὴν γνώμην μου περὶ αὐτοῦ ἐκφέρω.

Μοῦ λέν πῶς ἔγιναν πολλὰ σπουδαῖα τε καὶ μὴ,
μὰ δὲν πιστεύω τίποτε ἀπ' ὅλα ἐν τιμῇ.
Ἀκούω πῶς κατέκαυσαν πυκνῶν δασῶν σειρὰς
καὶ ὡς ἐκ τούτου σοβαρὰ ἐπῆλθε δυστυχία,
ἀλλ' ὅμως ὡς ἀνθρώπον αὐτῆς τῆς συμφορᾶς
εὐρέθησαν ἰστῆς Γόρτυνος τὴν γῆν χρυσορυχεῖα.

Ἄν εἶνε τοῦτο ἀληθές, μὴ φείδεσθε δαπάνης,
φαγί, ραγάτι, ναργίλεις, χρυσῆ ζωὴ καὶ κότα,
κι' ὅποταν εἰς τὰ πράγματα ἔλθῃ ὁ Δεληγιάννης
δὲν θὰ μᾶς θρέψῃ βέβαια μὲ λάχανα σὰν πρῶτα.

Τὲς ὕμνος εἰς τὸν πακτωλὸν αὐτὸν θὰ ἐξαρκέσῃ;
καὶ ὅταν περὶ Γόρτυνος ὁ Δήμιτσας θὰ γράφῃ,
εἰς τὴν Γεωγραφίαν του βεβαίως θὰ προσθήσῃ
πῶς θγάξῃ μὲ τὰ λάχανα καὶ μπόλιχο χρυσάφι.

Κι' ὁ θάσος ὁ Γαλλικὸς σὰς ἔφυγε μανθάνω,
πῶς ἔγινε γιὰ τὴν Λασσάλ μεγάλο νταραβέρι,
καὶ πῶς τὴν εὐεργέτησαν καὶ μὲ τὸ παραπάνω,
καὶ κατ' ἐπὶ ἐφρόνισε καθεὶς νὰ τῆς προσφέρῃ.

Κι' ἐλύσσαξαν τὰ θύματα καὶ ὅλο της τὸ κόμμα,
ἀλλ' ὅμως καὶ χρυσῆ βροχὴ τῆς ἔρριξαν ἀκόμα,
καὶ λέγουν οἱ κακόγλωσσοι εἰς τὴν βροχὴν ἐκείνην
πῶς κάποιο Ζεὺς ἐκρύπτετο μ' ἐρωτικὴν ὁδύνην.
Μὰ πῆρε καὶ χρωῖόγραφα, προμείσσεις καὶ κουπόνια
καὶ μόλο ποῦ δὲν ἔπεσαν καὶ μερικὰ κανίνας.

Καὶ τώρα πάνε ἄπο καλὸ κι' ἀρχίζ' ἡ φρονιμιά
καὶ χάνουν τόσα θύματα Παρασκευὴ καὶ Τρίτη,
ἀλλ' εἶθε νὰ μὴ μάθωμε πῶς γέννησε καμμιά
κανένα μεγαλέμπορο ἢ ἐμπορομεσίτη.

Ἐν τούτοις ὅμως φρόνιμον μοῦ φαίνεται νὰ πῆσω
καὶ θάκανα καλλιτέρα γραμμὴ νὰ μὴ σοῦ γράψω,
γιατὶ αὐτὸς ὁ Δὸν Ζοὺὰν μοῦ πῆρε τὰ μισαλά
κι' ἡ βίβλος μου—*parole d'honneur*—δὲν ἔβρισκοντα καλά.
Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀπαιτεῖς δὴ στίχους νὰ σοῦ στείλω,
λαβὲ αὐτούς, καὶ δῶλε τους, ἂν θέλῃς, εἰς τὸ φύλλο.

Ζοῦρα

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Διατρέχομεν τὸ τελευταῖον στάδιον τῶν θερινῶν θεαμάτων. Αὐτὸ δὲν περιμένατε βεβαίως νὰ τὸ μάθητε ἀπὸ ἡμᾶς· σὰς τὸ λέγουσι καὶ ἐπαναναλαμβάνουσι τὰ ὑπερμεγέθη προγράμματα τὰ προαγγέλλοντα τῆς εὐεργετικῆς, σὰς τὸ εἶπον αἱ ἄλλαι συναδέλφου καὶ ἔτι ἐμφανέστερον σὰς τὸ καταδείκνουν καθ' ἑκάστην ἑσπέραν αἱ πρὸ τῶν θυ-

ρῶν δίσκοι ἐκ τῶν ὁποίων ἔλειπον τὰ χρήματα καὶ αἱ πιστοποιήσεις ἀπορίας τοῦ Δημάρχου.

Ἡ καλλιτέρα εὐεργετικὴ ἦτο βεβαίως τῆς κ. Λασσάλ, ἣτις ἐγένετο κατὰ τὸ πρὸ παρελθὸν Σάββατον. Κόσμος ἄπειρος συνήχθη καὶ ἡ εὐεργετουμένη ἤρεσεν εἰς πολλοὺς ἐπιτυχῶς ἐκτελέσασα τὸ μέρος της· ὀφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αἱ ἐνδείξεις τῶν πρὸς τὴν κ. Λασσάλ συμπαθειῶν ἠδύναντο νὰ ἦσαν μετριώτεροι καὶ μάλλον ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς αἰδοῦ. Ἠδύνατο δὲ κατὰ τὴν γνώμην μας νὰ λείψῃ καὶ ἡ χρυσῆ βροχὴ, ἣς γνωρίζομεν τὰς συνεπειὰς τῆς ἐμφανίσεως της ἐκ τοῦ μύθου τῆς Δανάης.

Διάλογος μεταξὺ δύο κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς εὐεργετικῆς τῆς κ. Λασσάλ.

— Αὐτὴ ἡ ἡμέρα θὰ μείνῃ εἰς τὰ χρονικὰ τῶν θεάτρων.
— Τί ἡμέρα ἔχομε σήμερον;
— Ψυχο-σάββατο.

Κατὰ τινὰ γνώμην ἡ εὐεργετικὴ τῆς κυρίας Λασσάλ ἐγένετο ὑπερβολικῶς λαμπρά, διότι καλλεργήθη πρὸ πολλῶν ἡμερῶν.

Οὐχ ἦττον καὶ ἡ παράστασις τῆς *Λιλῆς* προσείλκυσε κόσμον πολύν. Τὸ πρόσωπον τῆς *Λιλῆς* ὑποκρίνεται ἡ κ. Λασσάλ.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει ἡ *Λιλῆ* εἰσέρχεται ἐν τῷ δωματίῳ μετὰ τοῦ *Planchard*, ἰσχυρίζονται, ὅτι ἠκούσθη λέγων εἰς ἕκ τῶν θεατῶν:

— *Λιλῆ, Λιλῆ λαμὰ σαβαθανί*, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον: *Λιλῆ, Λιλῆ διὰ τί μὲ ἐγκατέλιπες;*

Κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἐλέγετο, ὅτι ἡ *Λιλῆ* ἐδόθη πρὸς πᾶσιμα τοῦ κ. Στεφανίδου, ὅστις, ὡς ἐμάθομεν, παρευρίσκατο ἐν τῷ θεάτρῳ *incognito*.

Πολὺ ἤρεσεν εἰς τὸ κοινὸν κατὰ τὴν τελευταίαν παράστασιν τῆς *Mam' Zelle Nitouche* καὶ μίαν σκηνὴν ἐκ τοῦ *Βελισσαρίου*, ἣτις ἐδόθη ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ θεάτρου. Τόσον ἔμεινεν ὁ κόσμος ἐκ τῆς ἐπιτυχίας εὐχαριστημένος, ὥστε ἀνέμενε καὶ ἄλλας . . . σκηνάς.

Ἐντούτοις ἐνῶ διατρέχομεν τὸ τελευταῖον στάδιον τῶν διασκεδάσεων ὡς φοιτῆς ἀνεγεννήθη τὸ παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ὁμονοίας μικρὸν, ἀλλὰ κομψὸν θέατρον τοῦ κ. Παπαδοπούλου καὶ μίαν ἑσπέραν ἐκπλητοὶ οἱ θαμῶνες τοῦ εὐχαρίστως ἠκούσαν καὶ εἶδαν . . . ἢ εἶδαν.

Ὁ ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ ἰταλικὸς μελοδραματικὸς θίασος δὲν εἶνε βεβαίως τέλειος, εἶνε ὅμως πολὺ καλὸς καὶ δύναται νὰ προσελκύσῃ πολλῶν τὰς συμπαθείας. Ὁ ὀξύφωνος κ. Μιλλιόρη εἶνε ἀνὴρ πελωρίων διαστάσεων· ἐντὸς δὲ τοῦ μικροῦ τούτου θεάτρου εὐρισκόμενος λύει τὸ πρόβλημα: *τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ*. Ἡ φωνὴ τῆς ὑψι-

φώνου κυρίας Βοτταρέλη εἶνε μᾶλλον διὰ συναυλίας ἢ διὰ θερινὸν θέατρον, ἀλλὰ τὴν ὑψίφωνον ἐξελεῖται ἢ ἀνθυψίφωνος κυρία Λεώνη. Ἐπιτυχὴς ἦτο ἡ πρόσληψις τοῦ βαρυτόνου κ. Δεζορζίου.

*

Διάλογος μεταξὺ δύο τοῦ ἐνός ἐπαγγελλομένου τὸν διερμηνέα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει ἡ θυγάτηρ τοῦ Βασιλέως Amneris προτείνει εἰς τὸν Radamès νὰ τὸν διασώσῃ ἐὰν ὁμῶς νὰ μὴ ἀγαπᾷ τὴν Aïda:

— Τώρα τί γίνεται;

— Ἡ Λεώνη τοῦ λέγει, ὅτι θὰ τὸν σώσῃ ἐὰν ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ ὄχι τὴν Βοτταρέλη· αὐτὸς ὁμῶς ἀρνείται.

— Τὸν βλάκα!!!

*

Μεταξὺ τῶν αὐτῶν:

— Τώρα τί γίνεται;

— Ὁ πατέρας τῆς Αἰδᾶς τὴν ἐπιπλήττει.

— Τὴν ἀδιάκριτη! ἐνῶ ὁ πατέρας τῆς τὴν ἐπιπλήττει αὐτὴ τραγωδεῖ.

*

Κατὰ τὴν ἐξοδον.

Μεταξὺ δύο ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς εἶνε χαρτοπαίκτης.

— Ὁ Φαραὼ ἀπέτυχεν ὀλοτελῶς· Δὲν εἶνε τίποτε....

— Καὶ ἐγὼ ποτέ μου δὲν παίζω· πάντοτε προτιμῶ τὴν πασσέττα.

*

Ἦδη ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὸν Παράδεισον τοῦ κ. Ταβουλάρη, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καλὸν εἶνε ἡ εἰσαγγελία νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς, ἀφοῦ καθ' ἑκάστην παρουσιάζονται ἐκεῖ οἱ φυγάδες, οἱ Λησταί, οἱ Στραγγαλισταί, οἱ Πειραταί καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ εὐγενῆ ἐπαγγέλματα, ἅτινα συσχετίζονται μὲ ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου.

*

Κατὰ τὴν εἰσοδον:

— Ἐνν φόρο, σὰς παρακαλῶ.

— Δὲν ἔχουμε, ἐτελείωσαν.

— Μὰ τότε ποῦ θὰ εὔρω;

Ὁ ὑπάλληλος ἐν σοβαρότητι:

— Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

*

Ἐπὶ τέλους προχθὲς ὁ κ. Ταβουλάρης διὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τὸν Σερβὸ Τορέλλη τοῦ Κοπέ. Ἡ μετάφρασις ἦτο γλαφυρά, ὡς τὴν ἀνέμενεν ὁ κόσμος τῶν γραμμῶν ὁ γνωρίζων τῶν μεταφραστῶν καὶ ἐξ ἄλλων δοκίμων ἔργων τοῦ ἀλλ' οἱ ἠθοποιοὶ ἦσαν ἀμελέτητοι.

Φανταζόμεθα τοὺς καπετοὺς τοῦ συγγραφέως βλέποντος τὸ ἔξοχον ἔργον τοῦ τόσο ἀσπλάγχχνως στραγγαλιζόμενον.

*

Καταλήγομεν διὰ τῆς ἐξῆς συμβουλῆς:

«Καλὸν εἶνε νὰ ἀναβιβάζωνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἔργα τεθνεώτων, διότι μὲ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἶνε δυνατόν νὰ ἔλθῃ ὁ συγγραφεὺς ἐνταῦθα, ὅπως εἶνε δυνατόν νὰ ἔχῃ καὶ πολὺ ἰσχυροὺς τοὺς βραχίονας».

Ὁ υἱὸς Ἰησὺς τοῦ νου

ΣΥΓΧΡΟΝΑ

ΤΟ ΜΕΤΑΜΕΙΟΝ

Εἴθευρα, ὦ Γερτυνία, ὅτι ἀνδρας μόνον βγάνεις καὶ παράδειγμα ὑπῆρχεν ὁ κλεινός σου Δηλιγιάννης, μὰ δὲν ἤλπιζα ποτέ μου πῶς θὰ γίνῃ ὁμιλία, ὅτι βγάνεις σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ σπουδαῖα μεταλλεῖα.

ΦΕΥΓΕΙΣ

ὦ! τί φρικώδης ἐποχὴ!
φεύγεις, Λασσὰ καυμένη,
κ' ἐδῶ θὰ μείνῃ μὴ ἀφύχῃ
πολὺ δυστυχισμένη.

Κάνεις ἄλλος

Ο ΤΑΥΡΟΣ

ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΑ Τῆς ΑΓΙΑς ΤΡΙΑΔΙ ΑΡΧΑΙΩ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩ

Ἡ τε ἀνεύρεσις καὶ ἀναστήλωσις τοῦ λαμπροῦ τούτου μνημείου τῆς ἀρχαίας τέχνης ὀφείλεται τῇ ἡμετέρᾳ ἀρχαιολογικῇ ἐταιρίᾳ. Θεωροῦντες καὶ ἡμεῖς τοῦτο ἐν τῶν ἐπιφανεστέρων λειψάνων τῶν ἐνδόξων χρόνων τοῦ πάλαι ἑλληνικοῦ βίου, παρέχομεν τούτου δι' εἰκόνας ἰδέαν τινά.

Τὸ ἀριστοτέχνημα αὐτὸ ὀφείλομεν, ὡς τόσα ἄλλα, εἰς τὴν καλὴν τῶν καλῶν τῆς Ἑλλάδος χρόνων συνήθειαν, τοῦ ἀνεγείρειν ἐπὶ τῶν τάφων μνημεῖα ὅσον οἶόν τε καλλιπρεπῆ καὶ τεχνικά. Ὁλόκληρος αἶθρουσεν ἐν τῷ κεντρικῷ ἡμῶν Μουσείῳ ἐπληρωθῆ ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων, ἀληθῶν ἀριστουργημάτων τέχνης καὶ συνθέσεως. Ἐσκαρμένα δὲ εἰσὶν ἐτι πολλαχοῦ παρ' ἰδιοκτηταῖς ἢ καὶ ἐν δημοσίοις τόποις ἀξιολογώτατα τοιαῦτα. Πόσα δὲ ἐτι κρύπτει ἡ γῆ! Καὶ ὁμοίως ἦν ἀπηγορευμένον διὰ νόμου τοῖς Ἀθηναίοις τὸ ἀνεγείρειν πολυδάπανα μνημεῖα, ὡς μεταδίδωσιν ἡμῖν ὁ Κικέρων. Ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος ὀλίγον φαίνεται ἰσχυρῶν, διότι καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Δημοσθένους, ὡς παρὰ τοῦ ἰδίου μαθάνομεν, ἡ ἀνεγέρσις «μνήματος» ὑπερέβη τὴν δαπάνην τῶν δύο ταλάντων, τῶν δώδεκα δηλ. χιλιάδων δραχμῶν. Καὶ τὰ διασωθέντα δὲ μνημεῖα διδάσκουσι ἡμᾶς ὅτι ἀπειδὴ ἐδὲ δαπάνων οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς διακόσμησιν τῶν μνημάτων.

Ἡ συνηθέστερα τῶν τάφων διακόσμησις ἦν ἡ τῆς «Στήλης» μετὰ γραπτῆς ἢ—ὅπερ συνηθέστερον—μετ' ἀναγλύφου παραστάσεως σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν τῷ βίῳ τοῦ κειμένου θέσιν ἢ κατὰστάσιν. Συχνὰ δ' ἐλάμβανεν αὐτὴ τὸ σχῆμα ναυδίου μετ' ἀετώματος καὶ παραστάδων· εἰκονίζοντο δ' ἐκεῖ πλείονες τῆς μιᾶς μορφῆς κατὰ ποικίλας σκηνὰς εἰλημμένας ἐκ τοῦ καθημέραν βίου, συνηθέστερον δὲ εἰκονίζετο διὰ χειραφίας ὁ ἀποχαιρετισμὸς ἢ ἡ ἐν Ἄδου συνάντησις.

Ἐν τῷ παρὰ τῇ ἀγίᾳ Τριάδι ἀρχαίῳ κοιμητηρίῳ βλέπει τις ἐτι κατὰ χώραν πολλὰ τοιοῦτου εἶδους μνημεῖα ναυιδιόμορφα τε καὶ μὴ. Ἐν τῶν μᾶλλον ἀξιολόγων εἶνε τὸ τοῦ Διονυσίου καλούμενον, ἅτε φέρον ἐμμέτρους δῶα, ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου καὶ τῆς βάσεως, ἐπιγραφὰς ἐν αἷς μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ. Ἡ παράστασις ἐν αὐτῷ ἦν γραπτὴ καὶ δυστυχῶς τὰ νῦν πάντῃ σχεδὸν ἐξηλειμμένη. Ὅπισθεν τὸ μνημεῖον τούτου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐρείδόμενον ὑψοῦται ἕτερον ἐκ κινῶν λίθων φέρον ἄβακα καὶ πλίνθον ἐκ λίθου τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐξέχοντα τοῦ ἀετώματος τοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μνημείου τοῦ Διονυσίου. Ἐπὶ τῆς πλίνθου ταύτης ἴστατο ὁ Ταῦρος ὡς τὰ νῦν ἰσθῆθη.

Ἡ ἐρμηνεῖα τῆς ἀνεγέρσεως ταύρου ἐπὶ μνήματος εἶνε ἱκανῶς δυσχερῆς, ἀδυστάκτως ὁμοίως καὶ ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι λόγον ἔχει ἀπλῶς κοσμητικόν. Ἐν ὅτε τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ παρεῖχεν ἐνδόξιμον εἰς τοιαύτας ἐπὶ μνημάτων εἰκόνας ζῶων ὡς λ. χ. λέοντος κτλ. ἐνταῦθα ὁμοίως τοιαύτη ὑπόθεσις ἀποκλείεται. Ὁ ταῦρος ἡμῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐργασία εἶνε ἀμίμητος, παρίσταται τετιθασσυσμένος, ἡσυχος ὡς ἤρμοζεν ἵνα ἐπιτεθῆ μνήματος, ἐνθυμίζει δὲ τὰς παρεμφερεῖς εἰκόνας ἐπὶ τῶν τετραδράχμων τοῦ Σελινουόντος καὶ ἐπὶ δακτυλιολίθων.

Ἡ νεωτέρα τέχνη δὲν ἠδυνήθη νὰ ποιήσῃ τι τελειότερον τῶν ἀριστουργημάτων τούτων τῆς ἀρχαιότητος. Οἱ ἰδόντες τὸν ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τῶν Βρυξελλῶν θραβευθέντα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν χαλκοῦν ταῦρον, τὸν ἐν Αἰγῇ τὰ νῦν στηθέντα, θὰ παρετήρησαν ὅτι ὁ δεξιώτατος ἄλλως τεχνίτης ἐκείνος πολὺ ὑπέβησε τοῦ ἀρχαίου ἑλληνοῦ, καίπερ πάντως ὕψιν ἔχων ἔκμαγμα ἢ εἰκόνα τοῦ παρ' ἡμῖν ἀρχαίου.

Σ. (γ')